

## Latvijas publiskā diplomātija digitālajā vidē – *Facebook* gadījuma izpēte

*Silvestrs Savickis*

*Rīgas Stradiņa universitāte, Doktorantūras nodaļa, Latvija*

**Ievads.** Pateicoties straujai sociālo tīklu popularitātei, attīstās arī digitālā diplomātija, un vienu no galvenajām lomām pasaulē ieņem sociālās saziņas vietne *Facebook* (2,07 miljardi lietotāju, no tiem 1,37 miljardi ikdienas aktīvo lietotāju pasaulē). Šo faktu nevar ignorēt arī Latvijas diplomātiskais dienests, un paralēli tradicionālajiem diplomātiskajiem kanāliem savu vēstījumu nodošanai pārējai pasaulei tas izmanto sociālos tīklus, tostarp *Facebook*.

Tradicionālās diplomātijas jēdziens aizvien vairāk virzās publiskās diplomātijas virzienā. Publiskās diplomātijas nozīme ir aktualizējusi terminu “maigā vara” (*soft power*), ko 90. gadu sākumā ieviesa politikas pētnieks Džozefs S. Nije (*Josef S. Nye*); maigā vara tiek traktēta kā “spēja iegūt vēlamu, vairāk izmantojot pievilcību, nevis piespiešanu vai maksājumus”. Maigā vara ir svarīgs instruments valsts tēla veidošanā, kas netieši veicina un palīdz realizēt valsts intereses starptautiskajā arēnā. Maigās varas resurss ir valsts kultūras, mākslas, zinātnes, sporta, ekonomikas, sociālās politikas u. c. izpausmes un notikumi, kas veido pozitīvu valsts tēlu. Pārējai pasaulei tie tiek nodoti, izmantojot medijus, tostarp sociālos tīklus.

**Darba mērķis, materiāls un metodes.** Darba mērķis ir identificēt Latvijas diplomātiskā dienesta aktorus, kuri darbojas sociālās saziņas vietnē *Facebook* – gan juridiskās personas (Ārlietu ministrija, Latvijas vēstniecības un diplomātiskās pārstāvniecības), gan fiziskās personas (diplomātiskā dienesta darbinieki) – un izvērtēt šo aktoru vēstījumus, kuru saturā ir identificējami maigās varas elementi. Par izpētes laikposmu tika izvēlēts 2017. gads. Darba materiāls un metode: 1) Latvijas notikumu identificēšana, kuriem ir maigās varas potenciāls; 2) diplomātiskā dienesta aktoru veikto ierakstu identificēšana un analīze sociālās saziņas vietnē *Facebook* kontekstā ar notikumiem, kuriem piemīt maigās varas potenciāls. Pētījums ir topošā promocijas darba “Latvijas publiskās diplomātijas aktivitāšu digitālajā vidē loma maigās varas stiprināšanā” sastāvdaļa.

**Rezultāti.** 2017. gadā Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas oficiālais *Facebook* konts @*LatvianMFA* publiskās diplomātijas segmentā ir sniedzis selektīvus vēstījumus, galvenokārt atspoguļojot paša diplomātiskā dienesta darbību, mazāk popularizējot Latvijas kultūras, mākslas un sporta pārstāvju sasniegumus un radīto saturu. Savukārt fiziskas personas – diplomātiskā dienesta darbinieki – maigo varu popularizējoša satura komunikācijā ir bijuši aktīvākas, lai arī ne vienmēr ir izmantojušas iespēju saviem sekotājiem sociālās saziņas vietnē *Facebook* nodot vēstījumus par kādiem ar Latvijas vārdu saistītiem sasniegumiem, kurus popularizējot starptautiskā vidē tiktu realizēts Latvijas maigās varas potenciāls. Netika gūts apstiprinājums pieņēmumam, ka Latvijas diplomātiskā dienesta aktoru komunikācija sociālās saziņas vietnē *Facebook* notiktu plānveidā un atbilstoši noteiktam, iespējams, reglamentētam standartam.

**Secinājumi.** Provizoriskie rezultāti liecina, ka Latvijas diplomātijas aktoru izpausmes sociālās saziņas vietnē *Facebook* ne vienmēr pilnvērtīgi atspoguļo Latvijas maigās varas potenciālu. Aktuālajā pētījuma stadijā nav iespējams konstatēt, vai diplomātiskā dienesta aktori darbojas saskaņā ar normatīvu diktētām vadlīnijām vai priekšrakstiem. Tam ir nepieciešama Latvijas Republikas Ārlietu dienesta darbību reglamentējošās normatīvās bāzes analīze, kas ir iecerēta kā promocijas darba empiriskās daļas sastāvdaļa.